

papnevelő intézet, melynek háta mögött igen érdekes utca húzódik. Az egyik sor ház teljesen sziklába van építve, a falak természetes kő folytatásai, hátulsó fal maga a szikla. Ezen utca neve Eteingasse.

Ez volna nagy vonásokban maga a város, de mennyi kirándulóhely akad. Legszebbek már Bajorországban vannak: Reichenhall, Berchtesgaden s a Königssee. Mindezek alig félórai utazásra vannak a várostól.

Salzburgtól 4. kilométernyire fekszik Hellbrunn, a régi érsekék építette nyaralóval. Egyik érsek készítette a „Wasserspiel“ néven ismeretes vízijátékokat, mellyel vendégeit mulattatta. A kertben áll egy kőasztal, körülötte padokkal. Midőn a vendégek vígan lakmároztak, az érsek egy rugót nyomott meg s a padokból, kövekből, minden szoborból ömlött a víz, csupán az asztalfői ülés maradt száraz. Menekülés nem volt. Későbbi utódok még több ily hasonló dolgot csináltak, melyeket ma is láthatni. A hellbruni parkban áll a „Steintheater“ sziklába vájt színpadával, hol ma is tartanak előadást. Az ú. n. Monatschlösschen is e parkban van, melyet egyik érsek fogadásból 1 hónap alatt építtetett fel. Nem messze Hellbrontól áll Schloss Stinff, mely teljesen vízben épült.

Mind-mind megannyi kedves emlék, mit nem felejt el soha az ember

Jankovits Miklós.

Sport és kultúra.

Korunknak sokat hangoztatott s nem minden belső érték nélkül való tetszetős frázisa, hogy nemzeti leverettségünkben egyetlen fegyverünk, amely a maga integer

valóságában birtokunkban van: az a hatalmas kultúrárték, amelyet fajunk veleszületett széleskörű és magas intelligenciájával képvisel.

Egy nemzet kultúrájának a színvonala kétségtelen, hogy elsősorban két tényezőtől függ. Az egyik az, hogy milyen értékű és hány olyan kiváló elmével rendelkezik, akik szellemi és erkölcsi súlyuknál fogva az európai, sőt a világ szellemi konkurrenciájában is méltán reprezentálják fajukat. A magyar fajnak ebből a szempontból nincs mit szégyenkeznie. Ha a jelen talán fukar is nagy emberek dolgában, (már ezek kvantitását illetőleg), múltunk, nemzetünk múltja ilyen kiválóságokban olyan gazdag, hogy ezek dicsőségének a fénye századokra előre veti a sugarát. A másik tényező az, hogy vajjon az a minimális ismeret anyag, amely könnyű terjedhetőségénél fogva az általános műveltség kritériuma: az irni-olvasni tudás milyen mértékben van elterjedve a nemzet gerincét alkotó köznépi körében. Bár ebből a szempontból a magyar kultúra nem valami ragyogó képet mutat, a kétségbeesésre itt sincsen komoly okunk. Attól függ minden, hogy kihez hasonlítjuk magunkat. A déli népekkel (olasz, spanyol) könnyebben kiálljuk az összehasonlítást, mint az északiakkal, a Balkánról nem is szólva.

A napilapok frázéológiájának kedvenc okoskodása világraszóló győzelmeinktől megittasodva, a sportot is, mint fontos kultúrtegyezőt beállítani. Már nem emlékszem melyik keresztény napilap pedig egyenesen azt mondja, hogy egy nemzet kultúr színvonalának egyedül a sport a hű és igaz tükröke.

Bár minden magyarul dobogó szív gyorsabban ver a büszke

örömtől olyan dicsőségek hallátára, mint a közelmúltban történtek, a sport és a kultúra mégsem ott vannak egymással kapcsolatban, ahol a napilapok igyekeznek azokat összekapcsolni, hanem ezt egészen máshol kell keresnünk. A sportprodukciók semmi, vagy nagyon kevés összefüggésben vannak egy nemzet kultúrájával.

Kehrling Béla a wimbledoni tenisz-világtornán megnyeri az All England plaket-et, igazi világnagyságokat kényszerítve megadásra, Somfay és Szepes Béla megnyerik Anglia hármassugró, illetőleg gerelyvető bajnokságát, az cseri úszófenomén, a tizenhétéves Bárány István megnyeri Páris nagydíját, a Grand Prixet, rá néhány héttel Anglia gyorsúszó bajnokságát. Az FTC víziló csapat a Párisban, tehát saját otthonában legyőzi az olympiai világbajnokságára büszke francia csapatot, rá néhány napra Budapesten mér a magyar csapat súlyos vereséget a gallkakasos büszke fiúkra. A magyar athlétagárda a bécsi kis olimpiászon balszerencsétől kísérve néhány ponttal marad el az első helyet elfoglaló hetven millió germán óriás mögött, messze megelőzve a kisántant nagyratartott krak-jeit... Ez tényleg annyi és olyan dicsőség amelyre méltán büszke lehet minden magyar. — Azonban örözzük meg tárgyilagosságságunkat és nézzük, hogy is állunk azzal a bizonyos kultúrával

Igaz, hogy „Mens sana in corpore sano” de az is igaz, hogy tudtomal még egy birkozóbajnokból sem lett egyetemi tanár. Már pedig a szellemi kultúrszínvonal szempontjából csak fontosabb a nemzetre egy Eötvös Loránd, mint egy Weiss Richárd vagy Rózsa Jenő. Igaz az is, hogy a finnek, a

világ első athléta-nemzete együtal igen magas kultúrával is rendelkeznek. Ez azonban merő véletlen is lehet. A fanciák kétségtelen magas kultúrájú nép, a sportja azonban egy két ágtól eltekintve nem számottevő Európában. A néger Hubbard, a távolugrás világrekordere még azelőtt ugrotta világrekordját, mielőtt egyetemi hallgató lett volna. Nem tudom, nem lenne-e keserű pirula büszke nemzeti önértelünkre, ha, — mivel Egyiptomnak riff-kabikból, zulu-kafferekből és egyéb fekete csavargókból összeállított futball-csapat a jól eltárgálta a világhírére akkor még méltán büszke magyar csapatot, — valaki Egyiptom, Magyarországnál magasabb fokozatú álló kultúrájára következtetne. — Meg van állapítva, hogy a világ legszivósabb fajtája a néger. Nem kellene csak egy jó ügyes tréner és 1925-ben a kongó-zuávok vinnék el az olympiai babért Amsterdamban. Ebből azonban senki sem sietne közép-Afrika kultúrájáról következtetést levonni. A sportprodukciók lehetnek jó propaganda eszközei egy nemzetnek, vagy fajnak, de kultúrfokmérőik csak mérész fantáziával.

A kultúra és a sport kapcsolata egészen máshol keresendő,

Egy nemzet nem akkor van magasabb kultúrszínvonalon, ha egy-két vagy száz tagja jól tud knock-outolni, vagy ha valaki tud ugrani nyolc métert, hanem ha mindenki tud négy métert ugrani. Az ember elsősorban spirituális lény, nem pedig cirkuszi paripa. A testedzés csak eszköz és alkalom arra, hogy a lélek burka minél tovább ellen tudjon állani a megsemmisülésnek. A kultúrával kapcsolatos testedzés nem egy kevés-tagú, testileg szerencsésen

megkonstruált osztály excludiv joga, hanem egy általános mozgalom, amely a tömegek nevelésére és a sporszeretet ápolására fordítja a fősúlyt.

Tömegsport és sporszeretet konkurrencia nélkül lehetetlen. Épen azért nagyon félreért, aki azt gondolja, hogy a versenyek ellen hadakozom. Nem. Csak azt próbálom érzékeltetni, hogy a verseny még nem minden. A verseny és kultúra közt még nagy űr tátong és ezt az űrt csak a tömegek nevelése, a tetterővé fanatizált sporszeretet jüdalhatja át.

Syga.

Őszi hangulatok.

Furcsa! Néha az őszben is tavaszt érzek s ha az októberi nap rám csókolja bágyadt fényét, szerelmes vagyok mindenkibe. Ahogy a zümmögő, sárga faleveleket nézem, lelkemben ritmikusan tavaszi dal csendül s rügyfakasztó, illatos aranynapokról álmodom . . . Talán feledni tanultam, talán nem kínozt a viharos fehér éjszakákon semmi s nem kísért visszajáró kísértetként a visszajáró mult? Ja jöngő szívem talán kiegészített, nem kínozza ezer kőszó vágy, mint máskor, mikor nyugodt éjjeim nem voltak — emlékeim szertefutottak, magam vagyok és gondolom már, nem is szeretlek Téged!

Furcsa! Oly messze jársz s mégis folydogált az átkos valóság s megszentelem emlékedet.

* * *

Halkan jött szívembe ez a kis tavasz, előre nem izenve kúszott felém s bimbóba csókolta lelkem vágyait, mint a tavasz virágébrészítő kengyelfutója a szunyádó természet. S oly jól esik ez a napsugaras tavaszós érzélem! Szen-

vedtem már én, szenvedjen már más is! Sirattam szeptembert mert hullott a lomb, hervadt a virág s bús volt a világ! Most szeretni vágyom s vágyam messze száll a ködös, őszi délutánon: kihez? hová? — nem tudom, de nem is kérdezem, tudni nem jó azt!

* * *

Nyugaton az égbolt halvány, biborszínűre van festve: akonyul s szívem árván halkul az éjszaka. Pert percet ér s órámban egyre fogy az idő — most szeretnék együtt lenni veled, de hogy ki vagy, azt nem tudom . . .

* * *

Láttam szállni arcod tűnő tájak felé, napsugár aranyban . . . Elmosódva, lágyan maradt a lelkembe bezarva s lettél álmod, kít körülhálóz vágyam. Vágytam szerelmedet furcsa szomorún, hittem csózkodban, mely az ajkadra virul bibor kehely illatos ölében . . . Éreztem messze a lelkünk, hogy egymásra leljünk s hogy szerelmünk búra már megért. S most tudom, ki vagy, de benned élek, azóta az álmaim fehérek, szűzek, tiszták, illata álmod: mindég rád találok s most meghalni vágyom pillantásodért . . .

* * *

Zengett a szó, csengett a pár, lágyan szállt felém sok — sok kacagás és kábitó volt az éjszaka melynek zavaros fényköréből felém villant szőke haja . . . Mint szent emlékü asszony kinek szeméből már kiegészített minden láng s karja nem ível szép köröket s nem mondhat hazug meséket, elfeledkezve álltam, búsan, cézárként, elfeledve, de koszorúsan, a mámor szent ködében úszva kuttattam a szeme után . . . Óh, mily finom e hangulat s e perc, melyben lelkem oly messzire száll. A szemét, mely kísértett, égőn vágy-